

Νομαδική Τέχνη των Στεπών (Σκυθική Τέχνη κ.λπ. ως παραδείγματα)

Yu Chenzhen

Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας & Πολιτισμού Παρευξείνιων
χωρών της Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών
του ΔΠΘ

28 Απριλίου 2024

ιρανόφωνους νομαδικούς λαούς
ευρασιατική στέπα
9ου και του 3ου αι. π.Χ.

Σκύθες υπό τη στενή έννοια
Μαύρη Θάλασσα, Βόρειο Καυκάσο,
Σκυθία, «Βασιλικούς Σκύθες», «Νομάδες
Σκύθες»

Σκύθες υπό την ευρεία έννοια
Ουράλια Όρη, τα Αλτάια Όρη, τη λίμνη
Βαϊκάλη, ποταμό Γενισέι, Σιβηρία
Καρπάθια Όρη, Δούναβη

συγγενείς λαούς; Σάκες, Κιμμέριοι,
Μασσαγέτες, Σαρμάτες, Ροξαλάνοι και άλλοι

Σάκες (κινεζικός χαρακτήρας: 塞Σάι,
Στα αρχαία σινικά *sək)

1.Σύντομη Ιστορία των Σκυθών

μυθικός πρόγονος: Ταργιτάος
πατέρας: Παπαίος
μητέρα: Άπι, κόρη του θεού του
ποταμού Δνείπερου (Βορυσθένη)
τρεις γιοι:
Λιπόξαϊς, Αρπόξαϊς και Κολάξαϊς
ή
Αγάθυρσος, Γέλωνος και Σκύθης

αγγείο θυσίας που φέρνει αναπαράσταση αυτού του καταγωγικού μύθου

Chastye κοντά στο Voronezh της Νότιας Ρωσίας,

Ασσυρία, Sennacherib, Sargon

Ουράρτου

Ποτήρι που απεικονίζει γονατιστή
τοξότη, ίσως σκυθικό τοξότη

Χρονολογείται περίπου. 10ος–8ος
αιώνας π.Χ

αρχαίο βασίλειο της Μαννείας
Δυτικό Ιράν

Μαννάι

ο Λυδός βασιλιάς Γύγης
Ashurbanipal Ασουρμπανιπάλ, βασιλιά των
Ασσυρίων
Νινευή
Χαλδαίοι Βαβυλωνία
Μήδοι

Βαιθ-σαν Σκυθόπολη
Ουράрту

Σαυρομάτιοι ή Σαρμάτες

τελευταία πρωτεύουσα
των Σκυθών Νεάπολη
Γότθοι
Ούννους
Οσέτες

2. Γνώση των Σκυθών που είχαν οι Αρχαίοι Έλληνες

Σκυθικός λόγος του Ηροδότου
ο 36ος λόγος του Δίωνα Χρυσοστόμου
(«Βορυσθενιτικός»),

Ολβία της Ποντικής
Μπούγκ (Bug, κατά τον Ηρόδοτο ο ποταμός αυτός
είναι λεγόμενος «Ύπανις»)
Δνείπερο (Dnieper, «Βορυσθένης» σύμφωνα με τον
Ηρόδοτο).

Κτησίας
Σκιάποδες

Σκιάποδας από το «Χρονικό της Νυρεμβέργης» (1493).

Αγία Γραφή
αναφορά στους Σκύθες

Κολοσσαείς 3:11
Μαγώγ
κεφάλαια 38 και 39 του Ιεζεκιή

3. Σκυθικός τρόπος ζωής

κτηνοτροφία, κυνήγι, γεωργία, εξόρυξη και την επεξεργασία μετάλλων

τρομερούς ιππείς πολεμιστές

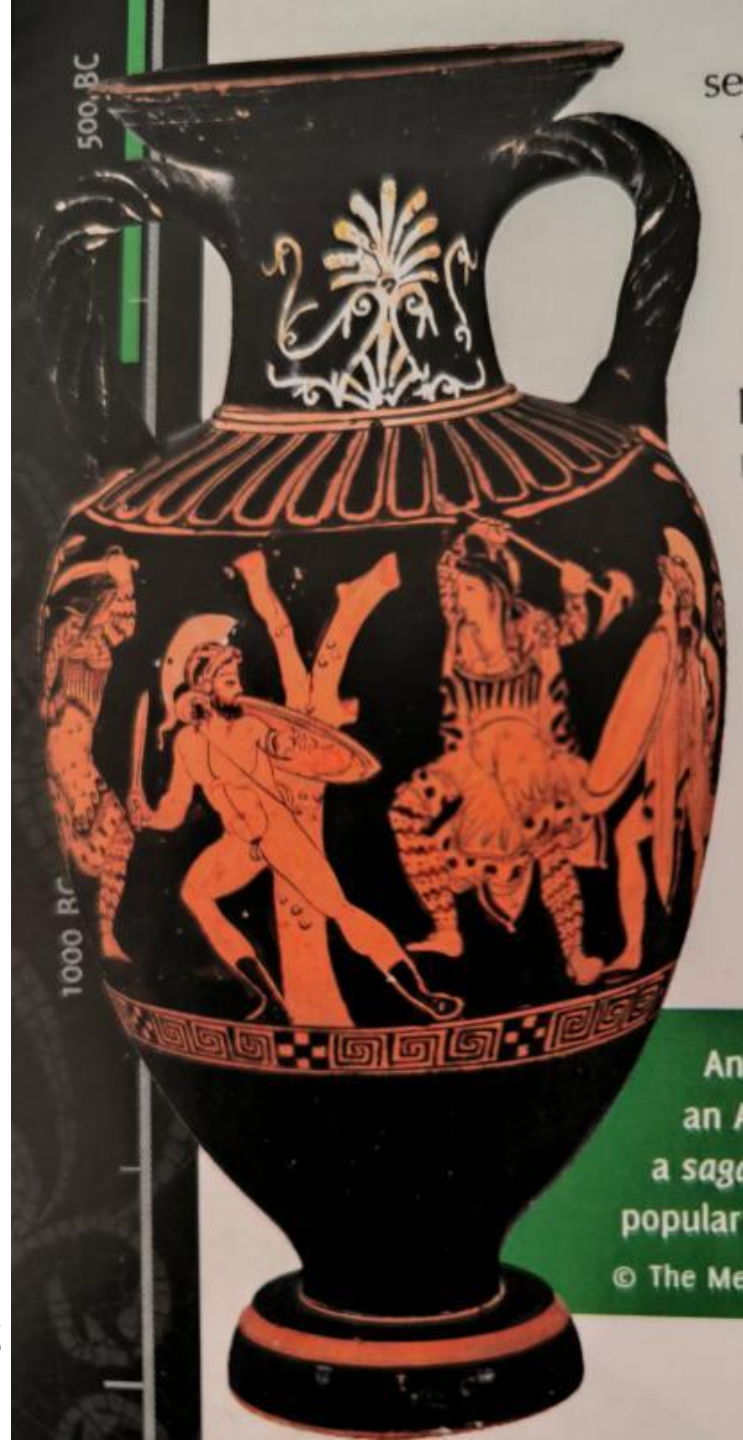

Scythian archer holding a sagaris, as depicted by the vase-painter Euphronios on an Attic red-figure neck amphora (510–500 BC, Louvre)

ειδικό τσεκούρι- μαχαίρι
Σάγαρι

ειδικό μαχαίρι
ο άκινάκης,

Αμαζόνες κρατούν επίσης τσεκούρι Sagaris στο ύφος των Σκυθών

wine Strainer

Bronze

L. 24.6, diam. 11.8 cm

Late fifth century bc

Ashmolean Museum, Oxford, AMO 1885.487

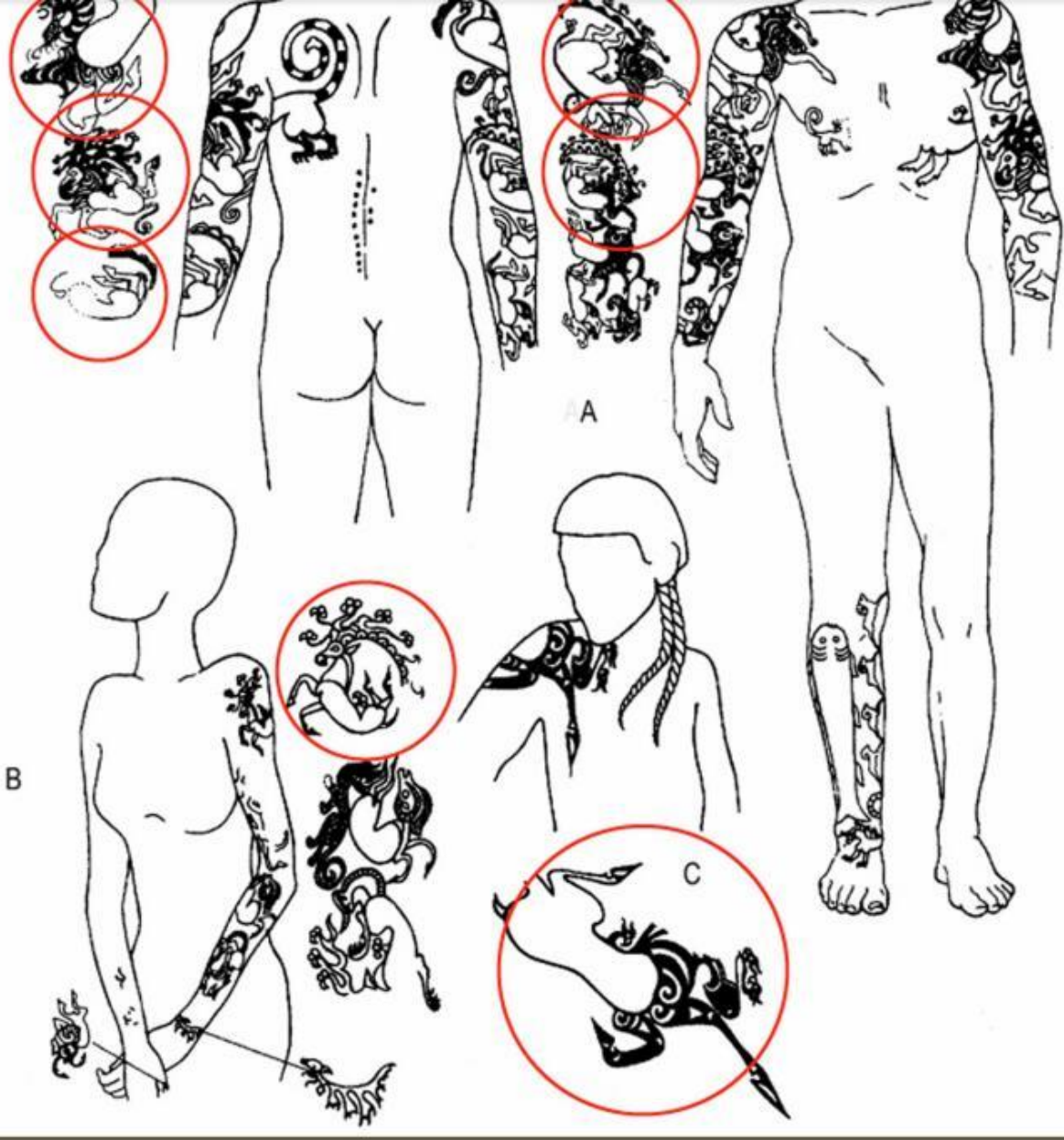

Figure 2. Horse tattoos on three Pazyryk bodies (after Vitebsky, 2005, p. 10). (A) Man from Pazyryk 2; (B) Woman from Ak-Alakha 3-1; (C) Man from Verh-Kaldzhin 2-1.

4.Σκυθικά ταφικά έθιμα

κουργκάν (Kurgan ή Kurhan)

Illustration of a Scythian kurgan burial mound in cross section details.

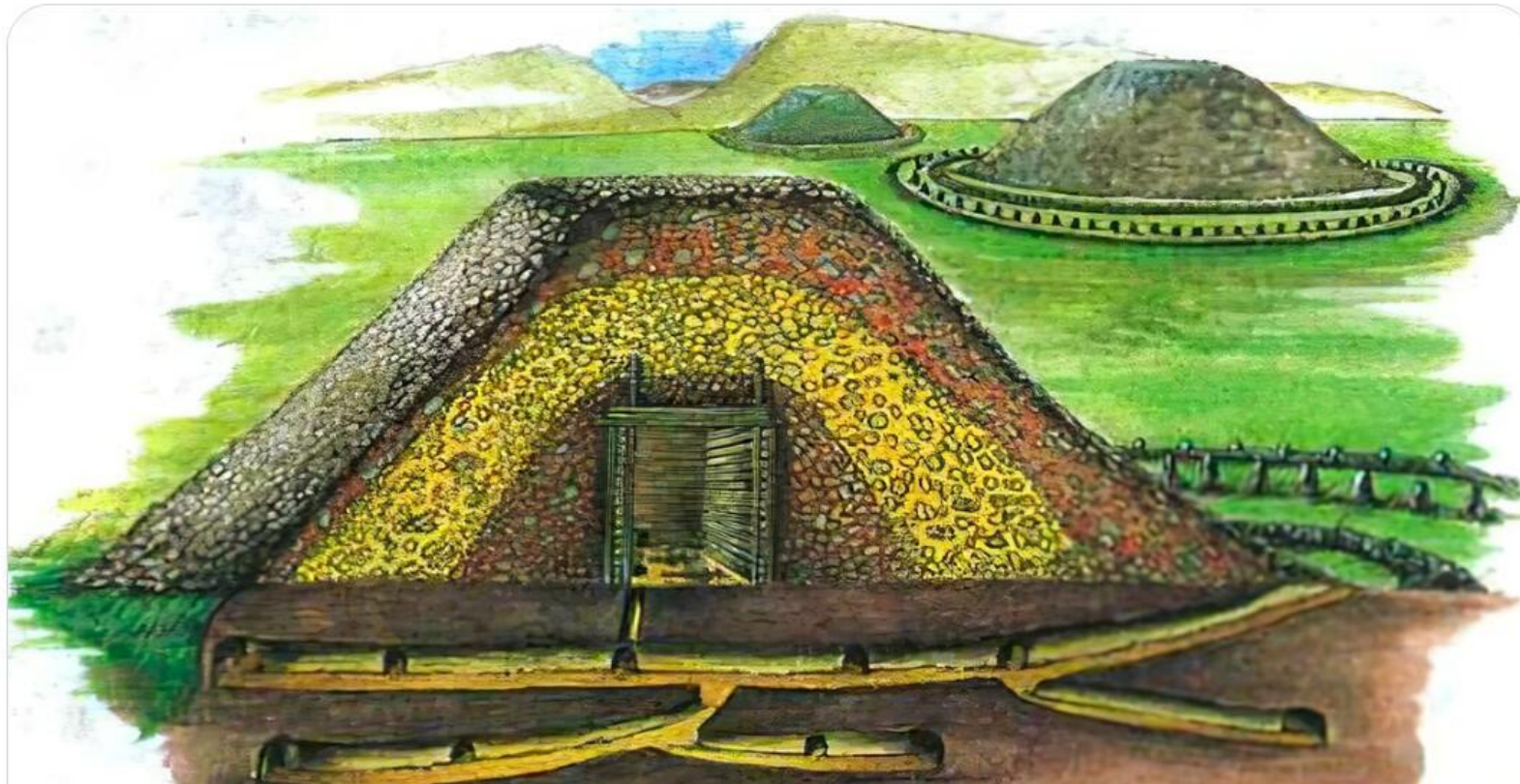

Figure 17. The dromos of the Zarskij Kurgan,

Figure 18. The Bella's Tomb, (<http://www.macedonian->

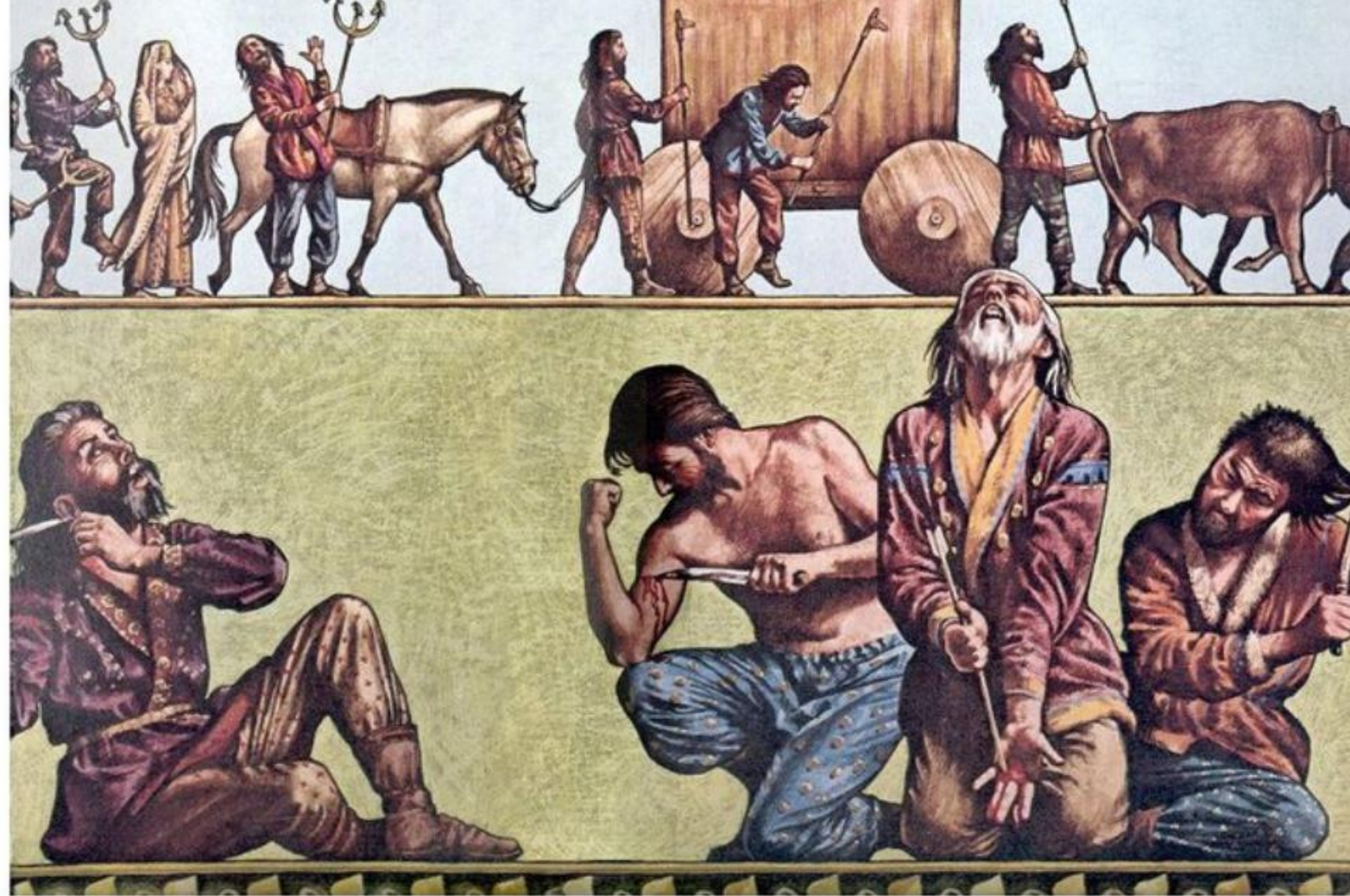
Figure 1. Reconstruction of the Berel 11 burial mound

πρόσφεραν άλογα

Fig. 1. Horse Burials in Kurgans no 36 in the Berel 2 Cemetery and reconstruction of the kurgan no 11 in the Berel 2 Cemetery (photographs by Z. Samashev, K. Pavel; photographs

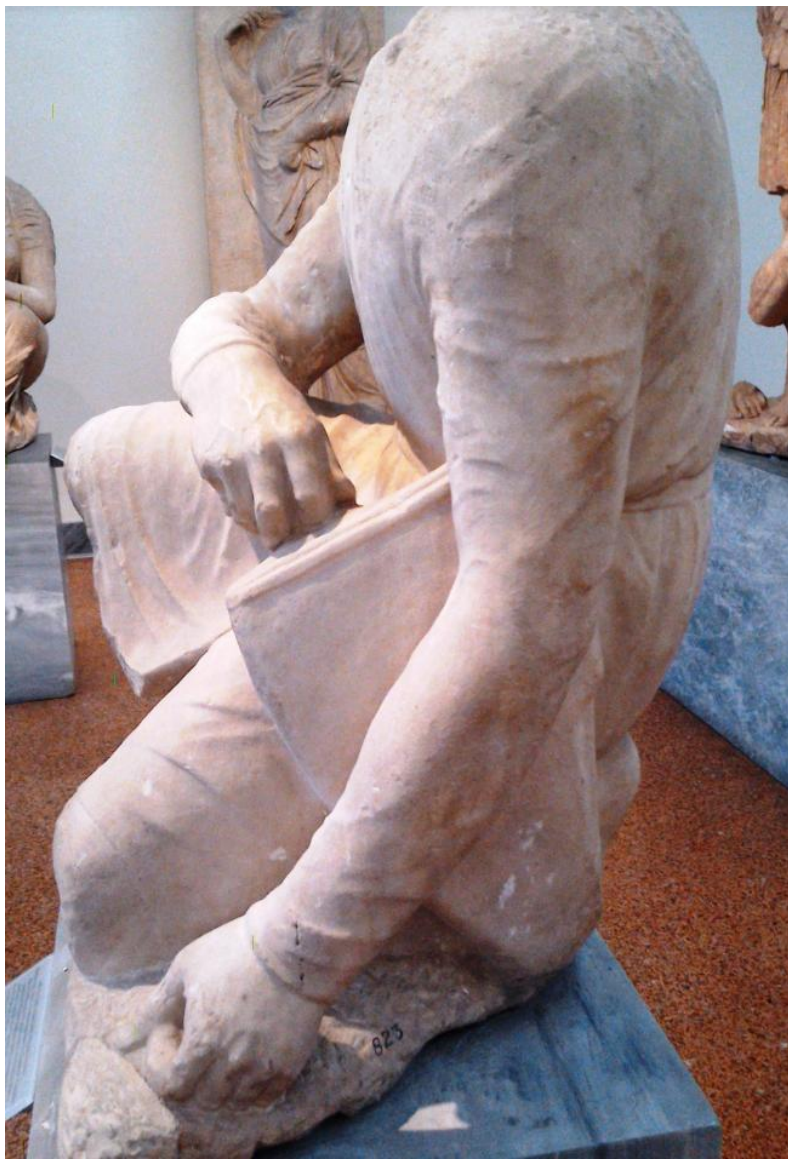
αυτοτραυματισμός

ποταμο Γέρρου

5. Ελληνοσκυθικές επαφές

Σκύθες αντάλασσαν σιτηρά,
μέλι, γουναρικά και βοοειδή
με
ελληνικά κρασιά, υφάσματα,
όπλα και έργα τέχνης.

Αθήνα
Σκύθες
επιφορτισμένοι με
αστυνομικά καθήκοντα.

Kerameikos

National
Archaeological
museum of Athens) ,

6. Σκυθική τέχνη (Ευρωπαϊούς Σκύθες)

- Η πρωτοσκυθική περίοδος 7ος και 6ος αι. π.Χ.
- Η μεσοσκυθική περίοδος, 5ος και 4ος αιώνας.
- Η Ύστερη Σκυθική περίοδος 4ος και 3ος αι. π.Χ.

ζωομορφική τέχνη: άλογα, αετούς, γεράκια, γάτες, πάνθηρες, άλκες, ελάφια, γρύπες

λιοντάρια, σφίγγες, Πότνια Θηρών, γρύπας, αίγαγροι, κένταυρος, παραπέμπουν στην ελληνική τέχνη

Τσάρος Πέτρος ο Μέγας άρχισε να συλλέγει τέτοια πράγματα το 1715

Η πρωτοσκυθική περίοδος 7ος και 6ος αι. π.Χ.

Kuban (ΒΔ του Καυκάσου),

Κελερμές

Veselonkij πραγματοποίησε ανασκαφές σε δύο
από αυτούς το 1904

In 1947 a treasure was reputedly found at a mound
near the village of Ziwiye in northwestern Iran

Βιτάζσκοβο (Witaszkowo-Vettersfelde) στην Άνω
Λουσατία (ΝΔ Πολωνία)

θησαυρό του Όξου

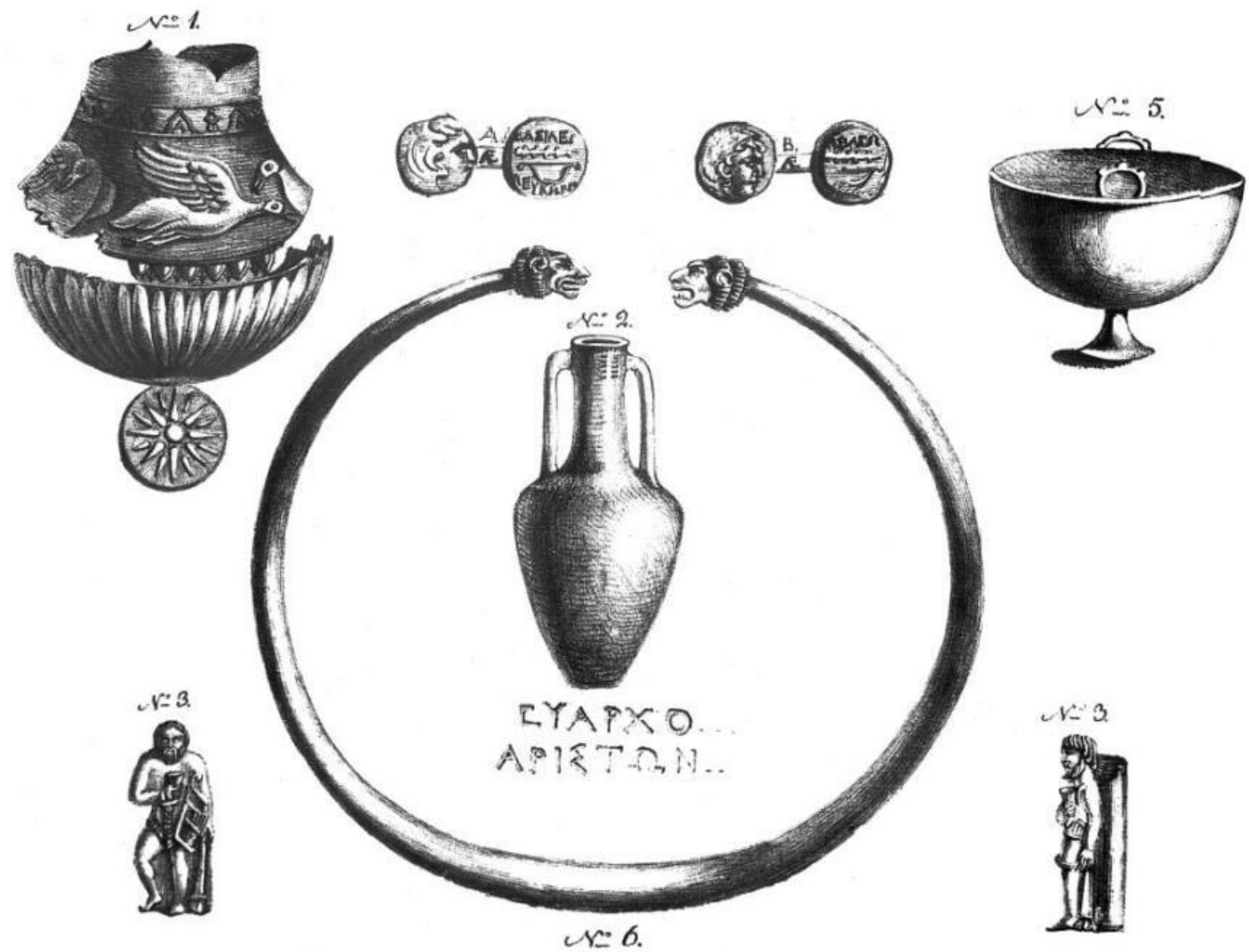

Fig. 10-13. Finds from a kurgan excavated by N.Iu. Patignoti near Kerch (1821).

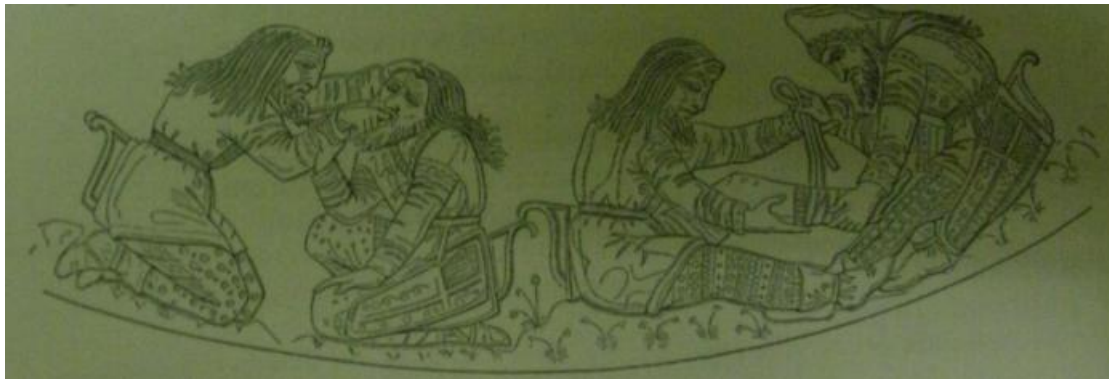
Η μεσοσκυθική περίοδος, 5ος και 4ος αιώνας.

Dated to ca. 300-250 BC, this fleet of civilian ships was once carved into the walls of a cult centre in Nymphaeum (near modern-day Kerch, Ukraine).

Ύστερη Σκυθική περίοδος 4ος και 3ος αι. π.Χ.

εμφανίζονται και ανθρωπόμορφες παραστάσεις

Κουλ-Ομπά

Οι τύμβοι των τάφων του Kul Oba του Solokha του Chertomlyk του Alexandropol του Bliznica του Tonsta Mohyla είναι οι σημαντικότεροι του 4ου αι. π.Χ.

Σολόχα (ή Σαλάχα, Solokha) στην περιοχή της Μελιτόπολης,
21 χλμ. νότια της Νικόπολης (Nikopol)

χτένα Solokha

Corinthian helmet

Σολόχα
δοχείο με μια κυνηγετική σκηνή

μπορεί να είναι ο τάφος του Ορίκου, αδελφού του
Σκύλη, βασιλιά των Σκυθών, τον οποίο ανέφερε ο
Ηρόδοτος

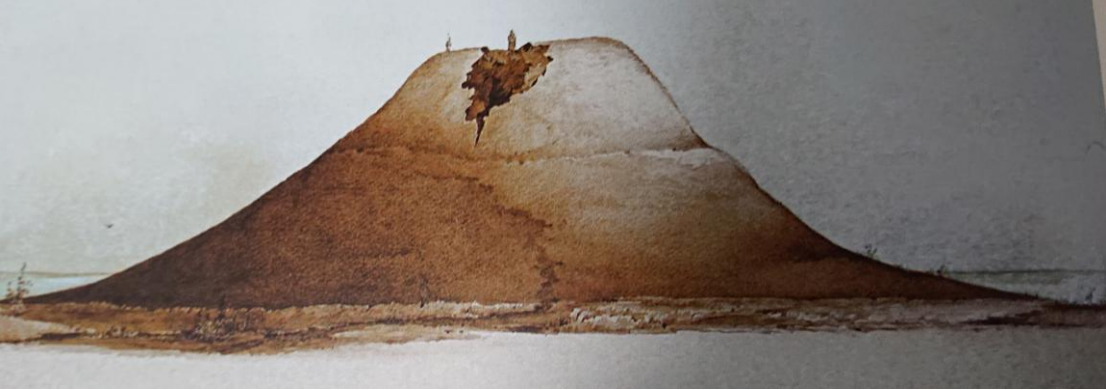

Τσερτομλύκ (Čertomlyk)

διάσημος αμφορέας
κατασκευασμένος από
επιχρυσωμένο ασήμι

Τσερτομλύκ χρυσό θηκάρι

Τσερτομλύκ
ανάγλυφη επίχρυση επένδυση της φαρέτρας

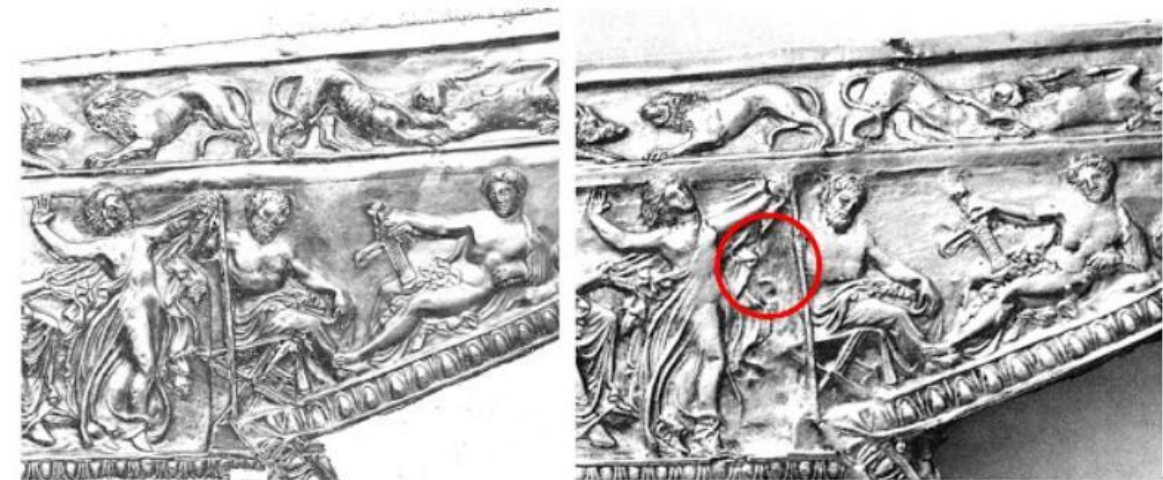

圖24 梅利托波黃金箭囊(左)與車托姆斯基(右)比較 圖版：Scythian gold. P.74, 76

Τσερτομλύκ χρυσό κάλυμμα φαρέτρας

Odysseus
Skyros
Achilles
Trojan War
Priam
Hector

Παραδείγματα αντικειμένων κατώτερης
τεχνικής ποιότητας

Τσερτομλúk

Αλεξαντροπόλ (Alexandropol)
ανάμεσα στη Νικόπολη και το Ντνεπροπετρόβσκ
(Dnepropetrovsk)

Relief of a maenad holding a cup, wearing Greek over nomad dress, riding a lion, from Bliznitsa kurgan), Gold, Hermitage Museum, line drawing Μπολσάγια Μπλιζνίτσα (Bolsaja Bliznica)

στη χερσόνησο Ταμάν το οποίο αποτελούσε μέρος του βασιλείου των Βοσπόρων

Belt, Gold, Tomb No. 4 of Τίλλια Τεπέ (Tillya Tere),
National Museum of Afghanistan
Βίκτωρ Σαργιαννίδη

3

Plate, Gilt silver, from Τζίνγιοαεν

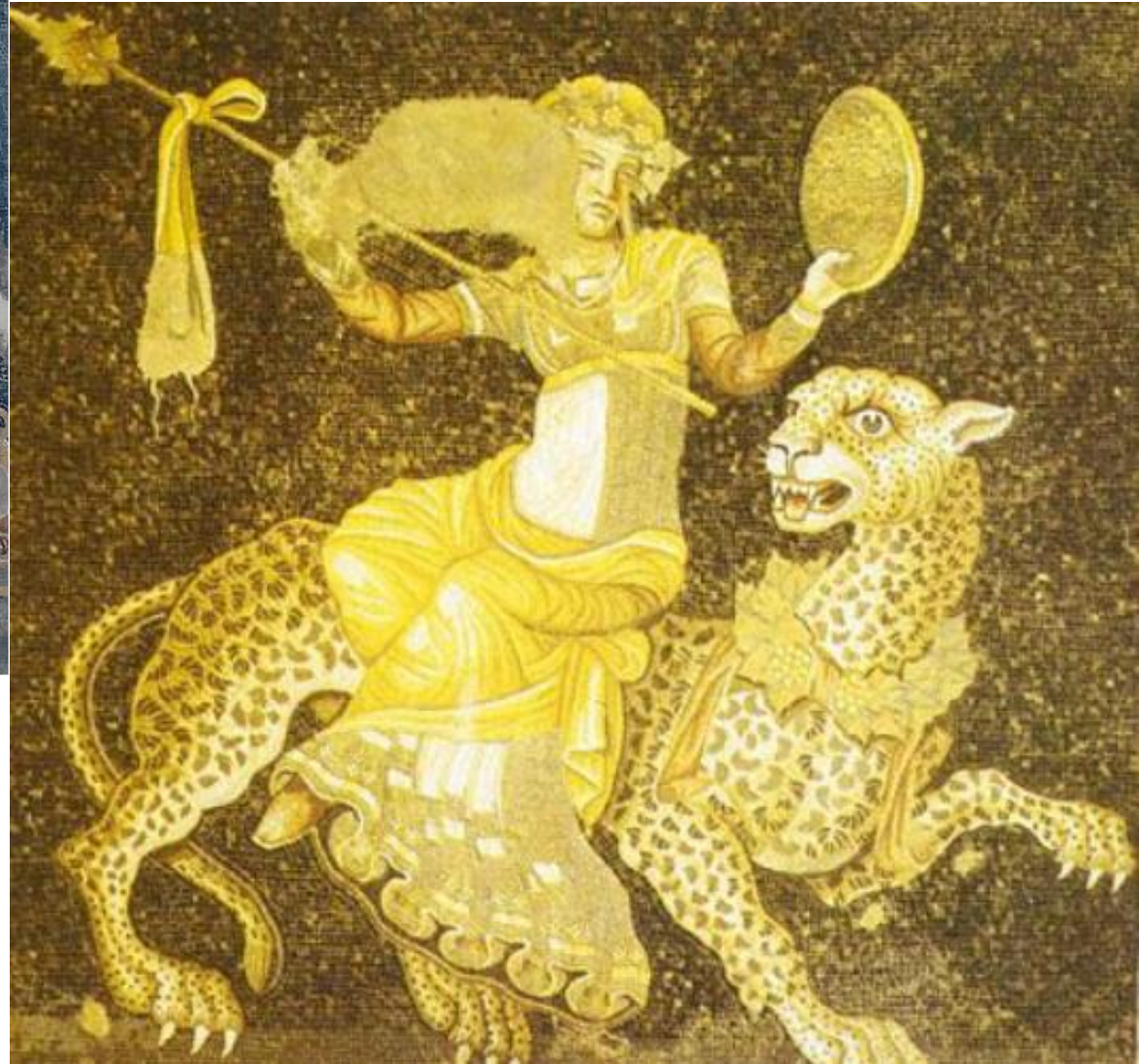

Pebble mosaic floor from the "House of Dionysos" at Pella

Οικία των Προσωπείων στη Δήλο

Mosaic of Dionysos riding a tiger in the House of Dionysos, Delos

Γωρυτός
φαρέτρα της Βεργίνας
φαρέτρα του Karagoduashkh
κατασκευάζονται από το ίδιο
καλούπι

Μπορεί να ανήκε στον σκύθη βασιλιά Ατέα (ή Αθέα)

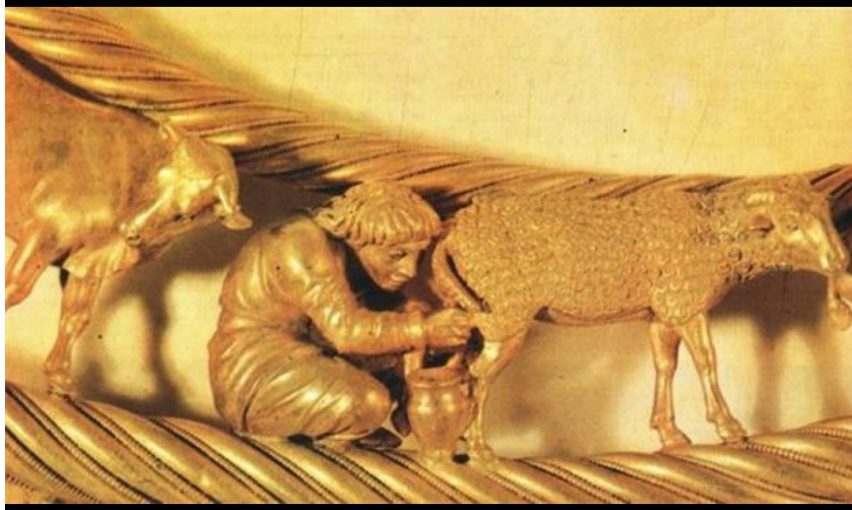

επιχρυσωμένο αργυρό δοχείο φέρει ανάγλυφη
διακόσμηση στο ελληνικό ύφος
Γκαϊμάνοβα (ή Γκαϊμόνοβα, Gajmanova) κοντά στο
Μπάλκι (Balki) του Ζαπορόζιε (Zaporozje)

Τόβστα Mohyla (Tolstaja, ή Τονστα Mohyla), κοντά στο Ορντζονίκιντζε (Ordzonikidze) χρυσό επιστήθιο κόσμημα ή περιδέραιο ή περιλαίμιο που μοιάζει με θώρακα

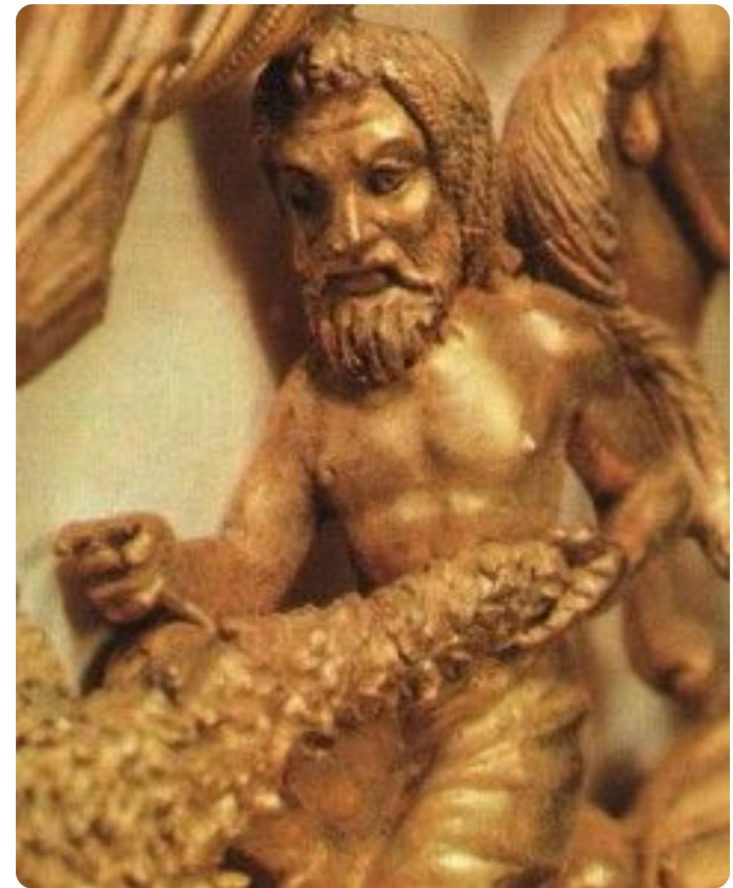

επάνω ζώνη

επάνω ζώνη

μεσαία ζώνη

κάτω ζώνη

κάτω ζώνη

7. Σαρματική τέχνη

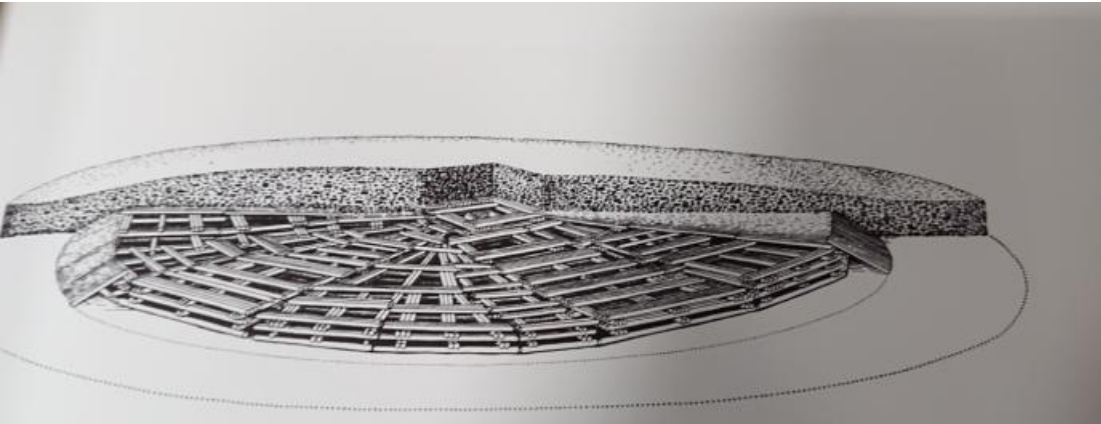
Sarmatian Phalerae

τα φάλαρα

4ο αιώνα π.Χ. έως τον 1ο αιώνα μ.Χ.

8. Άλλοι σκυθικοί τύμβοι

προς το τέλος
του αιώνα το
ενδιαφέρον
μετατοπίστηκ
ε προς την
Ασία

Tuvan
republic
Arzhan 2
cemetery

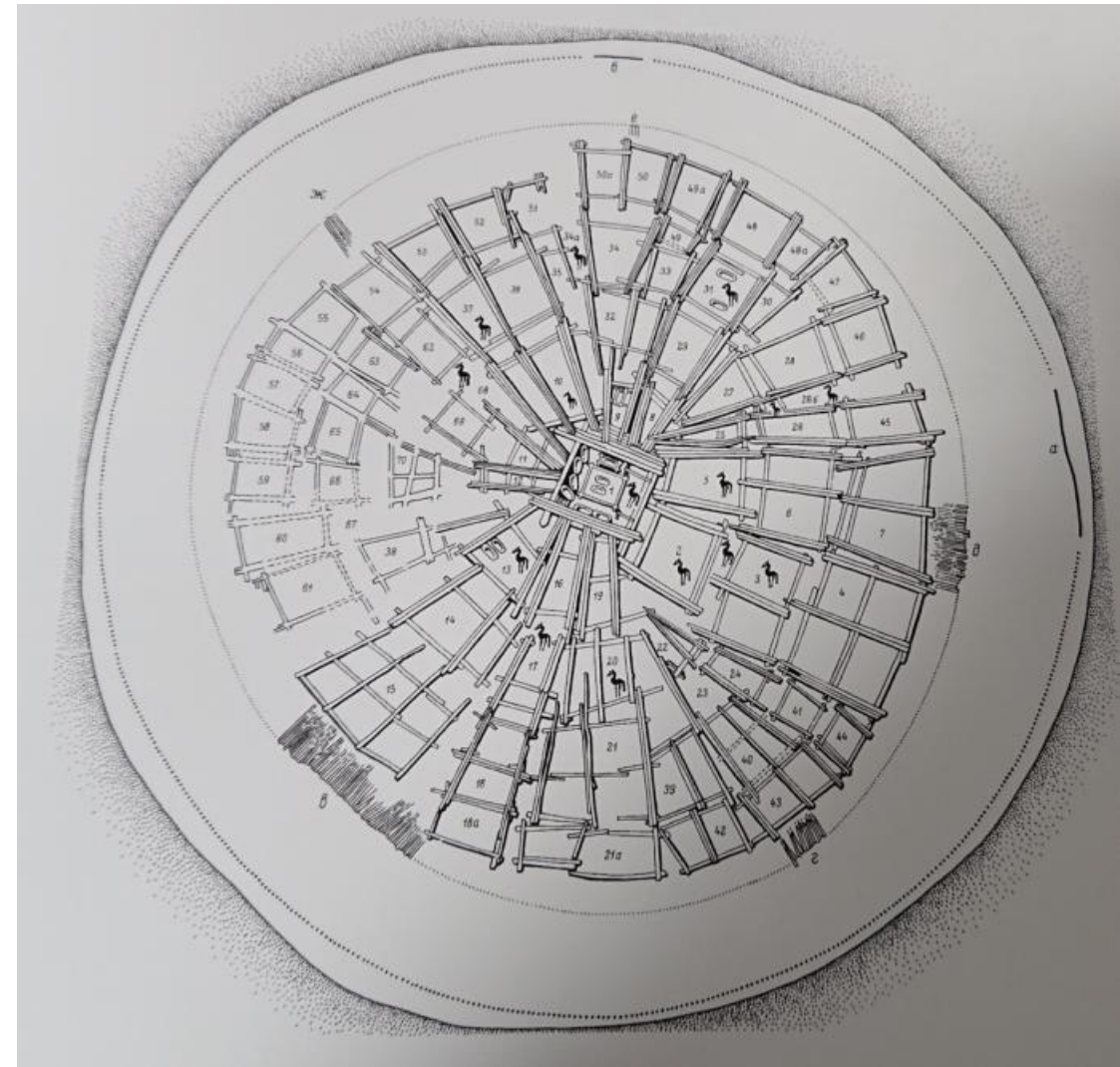

Illustration from the *Nuremberg Chronicle* (1493)

Αριμασποί
με τους
χρυσοφύλακες
γρύπες,
αναφέρει ο
Ηρόδοτος

Battles between griffons and warriors in Scythian tunics and leggings were a theme for Greek vase-painters. Spiritual descendants of the one-eyed Arimaspi of Inner Asia may be found in the decorative borderlands of medieval maps and in the monstrous imagery of *Hieronymus Bosch*.

Αλταϊκός πολιτισμός Κωμόπολη Qinghe του Χσιντζιαν

χρυσό πλακάκι με μοτίβο αλόγου με φτερά

χρυσό πλακάκι με μοτίβο τίγρη
Κωμόπολη Qinghe

Πρόποδες της Τιέν Σαν
Τάφος Αλαγου στο του Χσιντζιαν
475 π.Χ. - 221 π.Χ.

χρυσό πλακίδιο μοτίβου φτερωτού λιονταριού

εικόνα μιας χίμαιρας στο Αρχαιολογικό Μουσείο της
Κωνσταντινουπόλεως

Z46.3 WINGED TIGER

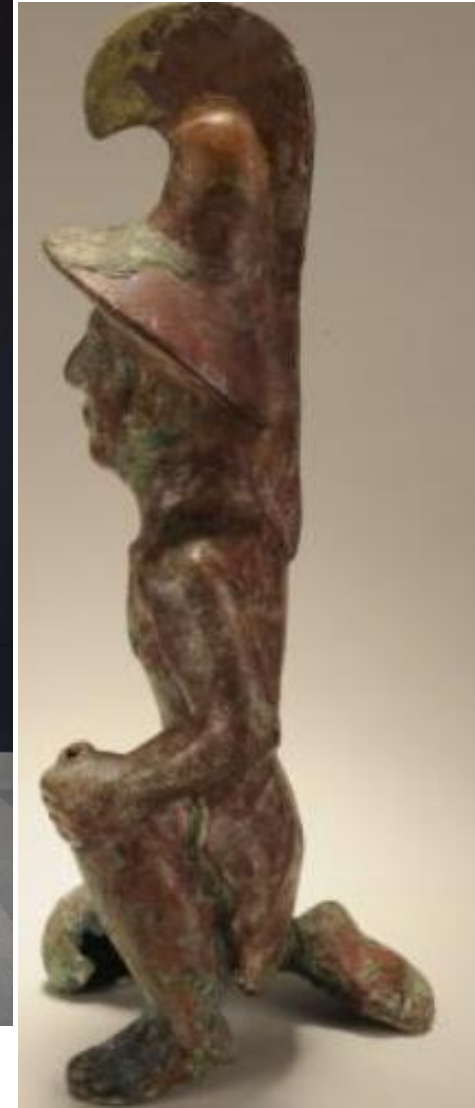
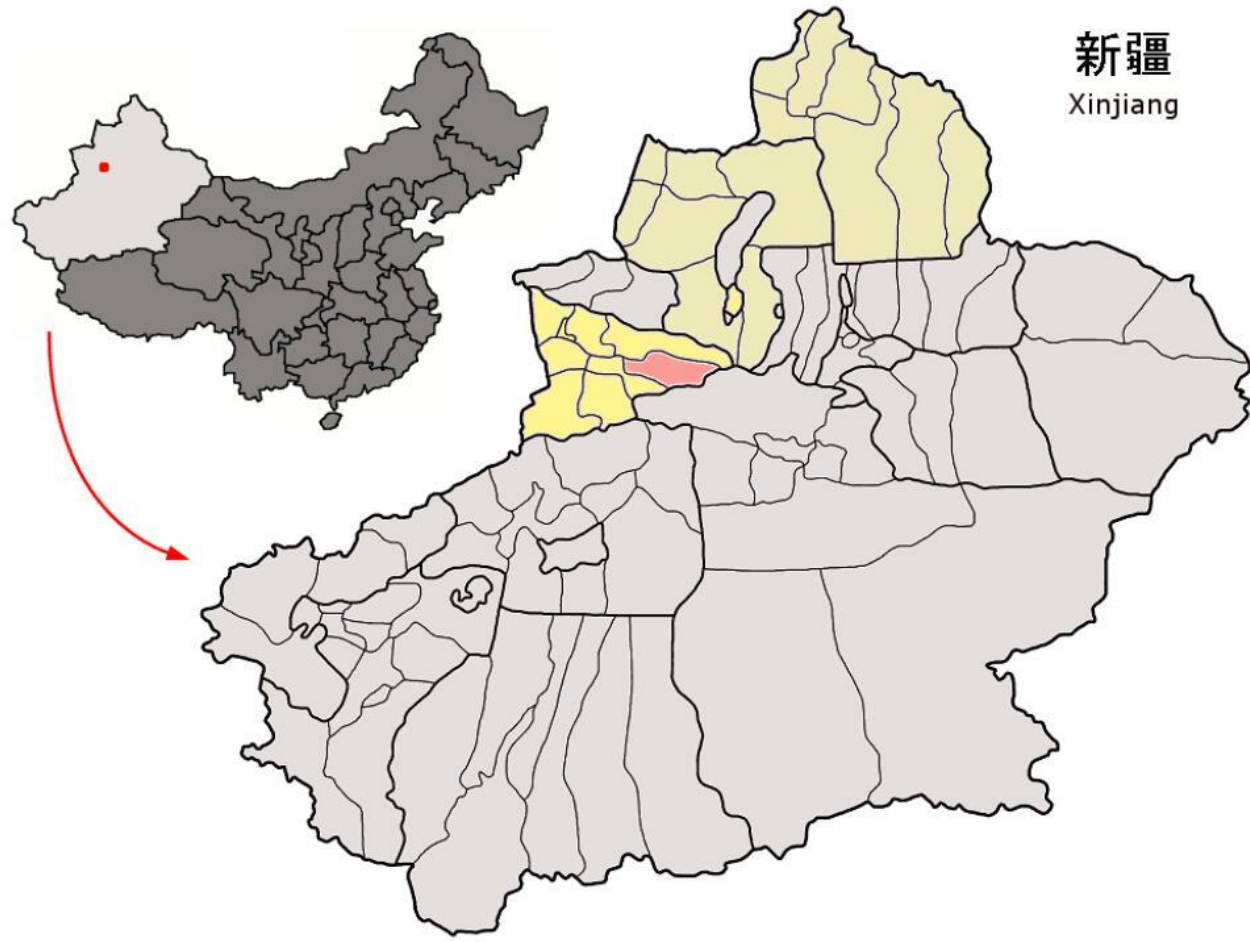

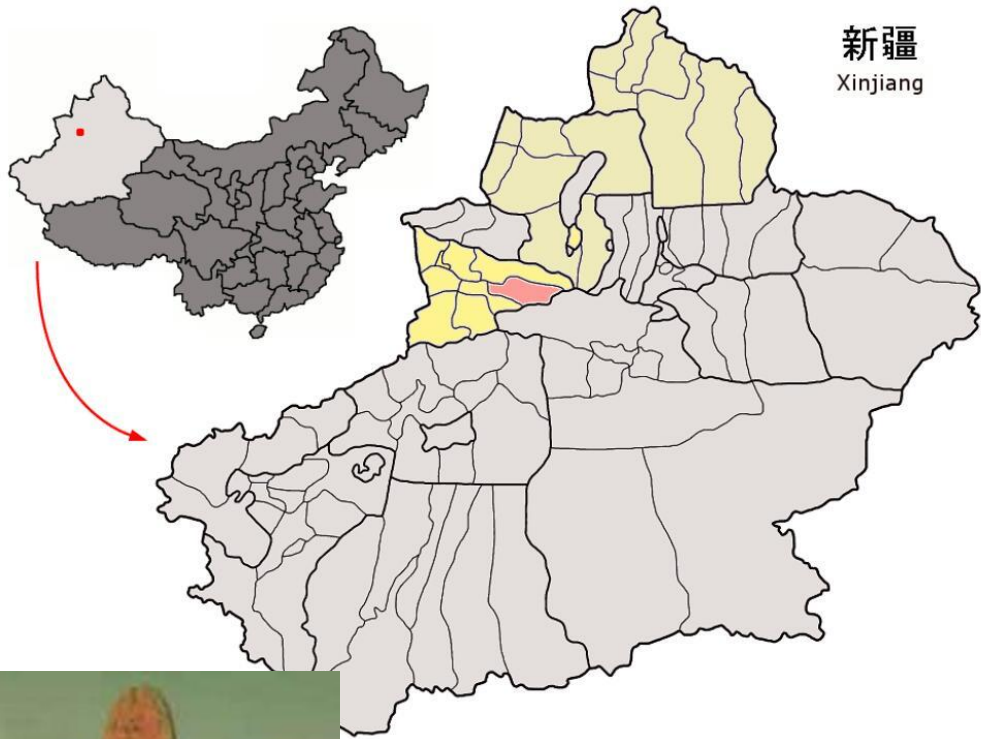

Σάκες που εισέβαλαν στο ελληνοβακτριανό βασίλειο το 140 π.Χ.

ζούσαν στην περιοχή της Κοιλάδας του ποταμού Ίλι (Ili) στο βόρειο Χσιντζιαν μέχρι τον 2ο αιώνα π.Χ., εκδιώχθηκαν από την φυλή των Γιουέζι (Yuezhi)

Νομαδική τέχνη και Βόρειο Χσιντζιαν
Τέχνη στην κοιλάδα του ποταμού Ίλι
κωμόπολης Κουΐνας (Kūinas, με κινέζικο όνομα Χσινγιουαεν Χινγυαν)

Τέχνη στην κοιλάδα του ποταμού Ίλι

κωμόπολη Χσινγιουαεν
στην επαρχία Χσιντζιαν

Λιν Μεητσουεν (Lin Meicun)

Figure of Saka period, Bronze, unearthed in Γκονλιου (Gongliu) county, in the collection of the Ili Kazak Autonomous Prefecture Museum, Yining.

9. Τέχνη των αρχαιολογικών ευρημάτων του Τιλλιά Τεπέ

Αυτοκρατορία των Κουσάνων

Χρυσός αίγαγρος

Δακτυλίδι με τη θεά Νίκη να κρατά στέφανο

Δακτυλίδι με σφραγίδα με τη μορφή της Αθηνάς.

Χρυσή πόρπη με παράσταση ερώτων σε δελφίνια, διακοσμημένη με τουρκουάζ

Αφροδίτη των Κουσάνων

Χρυσή πόρπη με παράσταση Έλλληνων στρατιώτων, με ασπίδα και δόρυ. Αριστερά πιθανώς ο Αλέξανδρος

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας!

